

Italije. Staklena, sa scenom Kristova raspeća, smješta se u 19. stoljeće, a njezina se izrada veže za prostor Venecije.

Na kraju prikaza važno je istaknuti da *Histria archaeologica* redovito izlazi jednom godišnje te da su svi tekstovi objavljeni dvojezično (na hrvatskom i engleskom jeziku), što je vrlo važno zbog omogućivanja njegove dostupnosti dalekom većem broju potencijalnih korisnika.

Adriana Gri Štorga

Prapovijest u rukama / La preistoria nelle mani / Prehistory in hands, katalog izložbe, autorice tekstova / autrici della mostra / exhibition authors Maja Čuka, Đeni Gobić-Bravar, Pula: Arheološki muzej Istre, 2018., 140 str.

Prapovijest u rukama katalog je istoimene nagrađivane izložbe Arheološkoga muzeja Istre postavljene u galeriji Sveta srca tijekom 2018. i 2019. godine. Izložba i katalog nastali su u sklopu većega europskog projekta COME IN!, čija je svrha bila povećati pristupačnost muzeja i izložbi osobama s invaliditetom. Cilj pulskoga dijela projekta i pripadajuće izložbe bio je predočavanje prapovijesnoga načina života slijepim i slabovidnim osobama pa su stoga izložbeni prostor, većina eksponata i natpisi bili odgovarajuće prilagođeni i dobrim dijelom interaktivni.

Katalog izložbe je trojezičan, tiskan na hrvatskom, talijanskom i engleskom jeziku, a postoji i zasebno izdanje za slijepe i slabovidne osobe tiskano brajicom. Informativan je i bogato ilustriran te podijeljen u tri sadržajne cjeline. Prva uključuje „Uvodnu riječ ravnatelja“ (6-11) i „Predgovor“ (13-14) autora. U uvodu se predstavljaju razmjer i ciljevi cjelokupnoga projekta, zatim rezultati projekta u Arheološkom muzeju Istre te najavljuje primjena naučenoga u budućim projektima, dok se u „Predgovoru“ čitatelju nastoji približiti ciljeve pulskoga dijela projekta i izložbe.

Drugu cjelinu čine popularnoznanstveni tekstovi kojima se redom objašnjavaju predstavljena razdoblja. Sve započinje „Uvodom“ (16-17), koji vrlo sažeto i svakome razumljivo objašnjava sam pojam prapovijesti i njezinu podjelu, a slijedi niz pojedinih prapovijesnih razdoblja, od „Paleolitika“ (18-22), preko „Mezolitika“ (24-25), „Neolitika“ (27-37), „Bakrenoga doba“

(tj. eneolitika) (38-40), „Brončanoga doba“ (42-52), sve do „Željeznoga doba“ (53-67) i završnoga „Zaključka“ (68-69). Svako je od ovih doba smješteno u vrijeme, za svako su navedene glavne karakteristike od općenitih uvjeta za život onodobnih ljudi i osnovnih tehnoloških napredaka, preko njihovih nastambi, oružja i oruđa, prehrane, odjeće, svakodnevnih predmeta i predmeta za ritualne i duhovne potrebe pa do običaja pokapanja mrtvih, a sve s naglaskom na nalaze i nalazišta s prostora Istre. U skladu s time, nešto su opširnije predstavljena razdoblja koja su u Istri bolje istražena i više zastupljena. Kroz smjene razdoblja objašnjavaju se nove tehnologije i tehnike, novi materijali, običaji, znanja i kontakti s drugim područjima te društveni i duhovni sustavi prastanovnika Istre, da bi na koncu cijela ta priča o napredovanju ljudske vrste bila zaokružena u „Zaključku“.

Završnu cjelinu čine „Katalog predmeta“ (71-131), u kojem je posebno, također trojezično i slikovno, opisano i prikazano svih 57 originalnih eksponata, kao i manji „Izbor predmeta koji su prikazani kroz replike“ (133-138). Na samom je kraju čitatelj upoznat s „Literaturom“ (139-140) korištenom za izradu kataloga.

Sastavni dio Kataloga čini i straničnik s prikazom lente vremena na kojoj su označena prapovijesna razdoblja.

Gordan Grzunov

Crkva i zvono Svetog Tome u Puli / La chiesa e la campana di San Tommaso a Pola / The Bell and Church of St Thomas in Pula, katalog izložbe / catalogo della mostra / exhibition catalogue, autori izložbe i tekstova / ideazione e progettazione della mostra e testi / exhibition and text authors Željko Ujčić, Tatjana Bradara, Monografije i katalogi 31, Pula: Arheološki muzej Istre, 2018., 217 str.

U travnju je 2017. konačno pronađeno zagubljeno zvono svetog Tome apostola – patricijima, građanima, stanovnicima i strancima koji su stoljećima živjeli u gradu Puli svakodnevno čujan simbol i njihova patrona i njihove komunalne zajednice. Štoviše, ne samo čujan nego i od 18. stoljeća vidljiv simbol jer je zvono crkve sv. Tome instalirano tada na pročelju komunalne palače u novoizgrađenu zvonaru. Bilo je dakle u očistu svakog prolaznika